

1. Inleiding

Handelingen 9:6: ‘En hij bevende en verbaasd zijnde, zeide: Heere, wat wilt Gij dat ik doen zal? En de Heere zeide tot hem: Sta op en ga in de stad, en u zal aldaar gezegd worden wat gij doen moet.’

In dit vers zien wij de eerste daad van Paulus, die van een vervolger bekeerd werd in een apostel. De tekst bestaat uit twee delen. *Ten eerste* zijn houding: ‘Bevende en verbaasd zijnde’. *Ten tweede* de plooibaarheid van zijn wil: ‘Heere, wat wilt Gij dat ik doen zal’. Maar alvorens daarover enkele opmerkingen te maken zullen wij eerst de tekst voor u verklaren.

[*Bevende:*] Beven is een uiting van vrees. Die vrees bevindt zich in het gemoedsdeel van de ziel. Want zodra het verstand enige zaak goed of kwaad bevindt te zijn, komen de genegenheden eraan te pas. Die werken de zaak uit tot vreugde of tot smart. Nu is het mogelijk om de genegenheden waar te nemen op wat *goed* of op wat *kwaad* is. Bij wat *goed* is kunnen de genegenheden betrekking hebben op wat *tegenwoordig* is, hetgeen vreugde verwekt, of op wat *toekomstig* is, waaruit een verlangen voortvloeit. Want een verlangen heeft betrekking op enig goed dat thans ontbreekt, maar dat toekomstig is. In de tweede plaats kunnen de genegenheden betrekking hebben op wat *kwaad* is. Op overeenkomstige wijze kunnen de genegenheden betrekking hebben op het *tegenwoordige*, dat smart verwekt, of op het *toekomende*, dat tot afschuw leidt. Namelijk een genegenheid die van dit kwaad weglucht en het vermijdt.

Verder kan een mens een toekomstig goed opvatten als mogelijk, maar wat moeilijk te verkrijgen is. Dit werkt een *hoop* uit. Evenzeer kan een kwaad opgevat worden als toekomstig en moeilijk te vermijden. Dit werkt een *vrees* uit. Dit was de vrees die Paulus

had. Hij bezag smart als iets toekomstigs, wat moeilijk te vermijden was, en de rechter als afschuwwekkend, waarbij geen weg was om die te ontkomen. Daarom beefde hij. Hij was in grote verwarring en bevreesd nadat de Heere hem een glimp van Zijn vreselijke macht had getoond. Wij kunnen daaruit opmerken *dat niets een zondaar zo erg neerslachtig zal maken dan wanneer hij de ontzagwekkende macht van God ziet*. Wanneer hij door een kier de heiligheid en zuiverheid van God en de walgelijkheid van zijn eigen natuur ziet. Daarom vreest hij. Om die reden vreesde Adam toen hij Gods stem in de hof [van Eden] hoorde. En de Israëlieten konden Gods aanwezigheid niet verdragen, omdat deze voor hen ontzagwekkend was. Zij beseften hetgeen de Schrift vermeldt: ‘Want Mij zal geen mens zien en leven’ (Ex. 33:20). Namelijk om God te zien vanuit de uitnemende grootheid van Zijn macht en majesteit. Dat zou hen volledig verpletteren, zodat er geen leven in hen zou overblijven. Vandaar hun vrees.

[*Verbaasd:*] Dit is een ander gevolg van vrees, of een ergere mate ervan. De mens heeft zo’n zicht op Gods macht en van zijn eigen staat. Met andere woorden, dit licht schijnt zodanig in zijn ziel, dat hij ten einde raad is. Hij weet niet wat hij moet doen, of hoe hij hieraan kan ontkomen. Nu zijn er drie dingen die tot verbazing leiden. *Ten eerste*, wanneer het gevaar plotseling optreedt, want anders zou dit geen verbazing opwekken. Immers iets wat van tevoren bekend is levert geen verbazing op. *Ten tweede*, wanneer het [gevaar] groot is. Immers een klein gevaar zal een mens niet beroeren. Maar wanneer een mens een groot gevaar dichtbij bespeurt is hij daarover verbaasd. *Ten derde*, wanneer het [gevaar] onvermijdelijk is. Wanneer een mens daarmee omringd is, zodat hij zich daaraan niet kan ontworstelen. Er is geen deur om te ontsnappen, maar hij moet daarbinnen blijven. Daarom levert dit verbazing op. Zo was het gesteld met Paulus. Plotseling omscheen hem een licht. Het was groot, want hij vervolgde Christus. Daardoor werd hij neergeslagen. Het was onvermijdelijk. Hij zag geen weg om te ontkomen. ‘Het is u hard de verzenen tegen de

prikkels te slaan' (vers 5). Dat wil zeggen: Paulus, het is voor u tevergeefs dat u zich tegen Mij keert en de overhand behoudt. Er kan geen tegenstand zijn zonder groot gevaar. Dus toen hij geen uitweg zag, geen redmiddel om te ontkomen, was hij verbaasd. Ik zou vele leerstellingen uit deze woorden kunnen afleiden, maar om te voorkomen dat ik het belangrijkste over het hoofd zie zal ik deze daarom weglaten. Ik ben dan nu aangekomen tot het eigenlijke punt dat de Heilige Geest bedoelde.

2. Eerste leerstelling: Ootmoed is noodzakelijk voor de bekering

Leerstelling: *Wie Christus wil aannemen en met Hem verbonden zijn en het Evangelie wil ontvangen zoals het behoort, moet eerst ootmoedig worden.*

Ik zeg: Het is noodzakelijk voor een juist aannemen van Christus dat een christen ootmoedig wordt. Het is een noodzakelijke voorwaarde. Wanneer dit ontbreekt, zal niemand Christus aannemen. Pas wanneer hij ootmoedig is, zal hij Christus op waarde schatten en zal hij genade waarderen. Dan zal hij de noodzakelijkheid van Christus en van heiligheid zien. Dat ootmoed noodzakelijk is zullen wij uit de Schrift bewijzen in die bewoordingen die deze ootmoed vermelden.

Ten eerste, ootmoed wordt genoemd een *prikkeling van het hart*. ‘En als zij dit hoorden, werden zij verslagen [Engelse vertaling: geprikkeld] in hun hart’ (Hand. 2:37). Toen hadden zij een verbroken hart. Zij waren diep vernederd. Toen het zo met hen gesteld was, konden zij Christus zoeken. ‘Wat zullen wij doen om zalig te worden?’ Anderzijds is het ontbreken van ootmoed wat mensen van Christus afhoudt. ‘En Ik zal het stenen hart uit uw vlees wegnemen, en zal u een vlezen hart geven’ (Ez. 36:26). Dat wil zeggen: u zult Mij pas op waarde schatten wanneer Ik u bewust gemaakt heb van zonden. Dat betekent dat u dat pas doet wanneer u ootmoedig bent. Verder moet u beseffen dat Christus met dit oogmerk kwam om de ootmoedige zondaar nieuw leven in te blazen. ‘De Geest des Heeren HEEREN is op Mij, omdat de HEERE Mij gezalfd heeft, om een blijde boodschap te brengen de zachtmoedigen; Hij heeft Mij gezonden om te verbinden de gebrokenen van hart’ (Jes. 61:1). Hij die geen gebroekene van hart is en niet verwond is door de zonde zal niet op zoek gaan naar een dokter om genezen te worden. Christus is voor hem geen

kostbare balsem. Hij voelt zich geen gevangene van de zonde en geeft daarom niets om de vrijheid die in de genade is, omdat zijn hart niet verbroken is. Maar wanneer hij diep vernederd is zal het geheel anders met hem zijn.

Ten tweede, ootmoedig te zijn wordt genoemd *arm van geest* (Matth. 5:3) te zijn. Zij die verbroken van hart zijn en treuren om de zonde zullen ernaar streven om rijk gemaakt te worden door Christus. Daarom belooft Christus hun troost. ‘Om alle treurigen te troosten’ (Jes. 61:2). Zij die geestelijk arm zijn en treuren vanwege gebrek aan genade, zullen troost ontvangen, omdat Ik met dat doel gekomen ben. Het tegendeel hiervan ziet u bij de Laodicezen, die bij zichzelf dachten rijk te zijn en geen gebrek te hebben (Openb. 3:17). Daarom zochten zij Christus niet. Maar u bent arm, blind en naakt. De weg om tot Mij te komen is om u te vernederen door het zien van uw geestelijke armoede.

Ten derde, ootmoed wordt genoemd een *week* [Engelse vertaling: smeltend] *hart*. Dat is zo’n hart waarop iedere genade kan worden ingedrukt. Dit zien wij [bij koning Josia]: ‘Omdat uw hart week geworden is en gij u voor het aangezicht Gods vernederd hebt’ (2 Kron. 34:27). Dat wil zeggen: omdat u diep vernederd bent en uw hart bewust is van zonden en oordelen die Ik over uw volk zal brengen, daarom heb Ik uw gebed verhoord. Als u niet ootmoedig was, zou u er niet aan gedacht hebben om vrede met Mij te maken. Evenzo: ‘Nadat ik bekeerd ben, heb ik berouw gehad, en nadat ik mijzelf ben bekendgemaakt, heb ik op de heup geklopt; ik ben beschaamd’ (Jer. 31:19). Zolang een mens niet vernederd is zal hij zich niet tot Christus wenden. Maar wanneer hij ootmoedig is, zal hij Christus zoeken en over zichzelf beschaamd zijn. Het tegenovergestelde hiervan zien wij: ‘Israël is onbandig als een onbandige koe’ (Hos. 4:16), omdat het niet ootmoedig was.

Ten vierde, ootmoed wordt genoemd een *beven voor het Woord* (Jes. 66:2). ‘Met het gehoor des oors heb ik U gehoord, maar nu ziet

U mijn oog. Daarom verfoei ik mij' (Job 42:5-6). Dat wil zeggen: toen ik U in Uw Woord hoorde spreken werkte dit ootmoed in mij uit en het leidde ertoe om mijzelf laag te achten en Uw gunst hoog te achten. 'Welgelukzalig is de mens die geduriglijk vreest' (Spr. 28:14). Het tegenovergestelde hiervan is een verhard hart. Wanneer het Woord er niet in slaagt om de mens te verootmoedigen, vreest hij in het geheel niet.

Dat deze verootmoediging een noodzakelijke voorwaarde is, zal duidelijker en vollediger blijken wanneer wij Gods handelen met mensen in alle eeuwen overwegen. Ik zeg: God Zelf hanteert deze handelwijze om zondaren eerst te verootmoedigen. Zo handelde Hij met Adam. Toen Adam Gods stem hoorde, beefde en vreesde hij (Gen. 3:8). Zo handelde Hij ook met de kinderen Israëls. Hij toonde hun slechts een glimp van Zijn macht bij de afkondiging van de wet en zij waren zeer verslagen. Verder was dit ook de koers die de profeten volgden toen zij tot enig volk naderden. U zult zien dat zij eerst Gods oordelen tegen hen verkondigden: 'Zo en zo zegt de Heere', om hen diep te vernederen. Daarna predikten zij genade en Gods liefdevolle vriendelijkheid en Gods bereidheid om hen die diep vernederd waren in genade aan te nemen.

Dit was de handelwijze van Johannes de Doper. Hij kwam in de geest van Elia door in scherpe bewoordingen zware oordelen uit te spreken tegen hen die onboetvaardig bleven. Daarom noemt hij hen: 'Gij adderengebroidsels, wie heeft u aangewezen te vlieden van de toekomstige toorn?' (Matth. 3:7). Dit alles is om hen te vernederen, omdat Hij wist dat zij Christus nimmer zouden aannemen, noch de genade waarderen, voordat zij ootmoedig waren. Dit was ook de handelwijze van onze Zaligmaker met de Samaritaanse vrouw (Joh. 4). Eerst verootmoedigde Hij haar en daarna vertroostte Hij haar. Dat wil zeggen: eerst deed Hij haar belijden dat zij een zondaar was en daarna geloofde zij. Daarom zei Hij: 'Ik ben niet gekomen om te roepen rechtvaardigen, maar zondaren tot bekering' (Luk. 5:32). Namelijk om hen hun zonden

te tonen opdat zij daardoor verootmoedigd zouden worden. Dat zij dan tot God zouden vluchten om genade te verkrijgen. Dit was ook de handelwijze van de apostel Petrus. Eerst verootmoedigt hij hen en daarna vertroost hij hen (Hand. 2:37). Evenzo Paulus. Toen hij over het [toekomstige] oordeel predikte, beefde Felix (Hand. 24:25).

Zie dit ook in de eerste drie hoofdstukken van [de brief aan] de Romeinen, waarin Paulus predikte over zaken van verootmoediging. In het eerste hoofdstuk berispte hij hen over hun afgoderij en brengt in hun herinnering de bijzondere oordelen die de Heere daarom over hen bracht. In het tweede hoofdstuk confronteert hij hen met de wet, waar zij zich zo op beroemden. Hij maakt een vergelijking tussen hen en de heidenen. Zij waren even slecht, ook al dachten zij nog zo slecht over die heidenen. Daarna bewijst hij in het derde hoofdstuk dat wij gerechtvaardigd worden door het geloof zonder de werken van de wet. Dit doet hij om hen te vernederen. Vervolgens preekt hij in de overige hoofdstukken over rechtvaardiging en verzoening door Christus, omdat mensen Christus pas zullen aannemen wanneer zij ootmoedig zijn. Zo zeg ik dat verootmoediging de eerste stap is tot gelukzaligheid en het eerste begin van genade en de komst tot Christus. Dit is de reden waarom wij gewoonlijk arbeiden om de mens te vernederen door het preken van de wet. Daarna arbeiden wij om hen te overtuigen, door de beloften, om tot Christus te komen. Zolang zij niet ootmoedig zijn, geven de mensen niet om Christus, waardoor zij Hem niet en hebben Hem niet nodig. Daarom moet u arbeiden om ootmoedig te zijn als u het Evangelie, en Christus aangeboden in het Evangelie, wilt ontvangen en als u in Christus ingelijfd wilt worden.

Om deze zaak nog meer te verduidelijken, moeten enige vragen worden beantwoord. Dan zal het duidelijk zijn wat deze verootmoediging inhoudt en waarom dat ze een noodzakelijke voorwaarde voor de zaligheid is.